

ת"פ 41944/08/15 - מדינת ישראל נגד אוראל מנו

ת"פ 41944-08-15
07 ספטמבר 2017

בית המשפט המחוזי ירושלים
לפני כב' השופטת רבקה פרידמן-פלדמן
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הנאשם

אוראל מנו

גזר דין

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בהריגה, עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; בנהיגה במהירות מופרזת, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961; ובנהיגה בשכרות, עבירה לפי סעיף 62(3) בצירוף סעיף 64(א) לפקודת התעבורה, התשכ"א - 1961.

הנאשם זוכה מעבירה של נהיגה בלא פוליסת ביטוח.

2. כפי שנקבע בהכרעת הדין, במוצאי שבת 16.8.2015 יצאו הנאשם וחבריו לבילוי בפאב בירושלים. בדרכם חזרה הביתה, ברכבו של הנאשם, שבו נהג הנאשם, התרחשה תאונת דרכים, כאשר הרכב בו נסעו סטה שמאלה, עלה על שטח הפרדה בנוי בסמוך לגן סאקר, שבר את הגדר שעל שטח ההפרדה, חצה את המסלול הנגדי, הסתחרר ונעצר בסלע. במהלך התאונה "נזרק" מהרכב אחד החברים, תומר יצחק ז"ל, ולאחר זמן קצר הוא נפטר מפצעיו בבית החולים.

התאונה אירעה לאחר שהנאשם איבד שליטה על הרכב, בשל כך שנהג במהירות מופרזת, כשהוא שיכור, ובגופו תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.

תסקיר נפגעי עבירה:

3. הוגש תסקיר נפגעי עבירה, המתייחס להוריו ולשני אחיו של תומר יצחק ז"ל. על פי האמור בתסקיר, בשיחה עם בני המשפחה בלט, כי אף שכל אחד מהם מתמודד בדרכו הייחודית שלו עם מותו של תומר ז"ל, חווים כולם צער רב וכאב עצום על האובדן. כולם תיארו כי האווירה השוררת בבית מאז מותו של תומר ז"ל היא קודרת, וכי עננת הצער והכאב מרחפת על בני המשפחה ומלווה אותם, גם כאשר הם מנסים לנהל חיי שגרה. עוד צוין, כי מדובר במשפחה אשר התמודדה בעבר עם מצוקה כלכלית, תומר ז"ל תרם רבות לפרנסת הבית, והסיוע הכלכלי שנתן למשפחה אפשר לה להגיע לרווחה כלכלית יחסית, אך מאז מותו של תומר חלה שוב התדרדרות במצבה הכלכלי של המשפחה, כמתואר בתסקיר.

בתסקיר התייחסות ספציפית להתמודדות של כל אחד מבני המשפחה עם מותו של תומר ז"ל, ומפאת צנעת הפרט אין מקום להיכנס בגזר הדין לפירוט בעניין זה.

לסיכום ציינה עורכת התסקיר, כי מותו של תומר באופן פתאומי וטראגי הותיר את בני משפחתו המומים וכואבים. כל אחד מנסה בדרכו להתמודד עם האובדן, אשר יש לו השלכה גם על היחסים בתוך המשפחה. בני המשפחה מצפים לענישה מחמירה לנאשם, לדבריהם לא מתוך נקמנות, אלא על רקע תפיסתם את הנאשם כאדם מסוכן לסביבה, וכהכרה במשמעות שהייתה לתומר ז"ל עבורם והחומרה שבגרימה למותו. עורכת התסקיר המליצה כי יוטל על הנאשם פיצוי כספי למשפחה, שיהווה עבורם אקט להכרה של הנאשם באובדן הנורא שלהם ולקחת אחריות מצידו על מעשיו.

תסקיר שירות המבחן לגבי הנאשם:

4. שירות המבחן הגיש תסקיר לגבי הנאשם. על פי האמור בתסקיר, הנאשם בן 24, רווק, גדל במבשרת ציון והינו הבן השני במשפחה הכוללת הורים ושלושה ילדים. הוריו של הנאשם תוארו כאנשים נורמטיביים הדואגים למשפחתם. בתסקיר התייחסות ליחסים בין בני המשפחה.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד. הוא אובחן בגיל צעיר כסובל מהפרעת קשב וריכוז, עבר בין מוסדות לימוד שונים, כמפורט בתסקיר, וסיים 12 שנות לימוד. הנאשם שירת בצה"ל שלוש שנים ובמהלך שירותו נשפט בגין עבירות סמים וריצה עונש מאסר קצר.

צוין כי לחובתו של הנאשם שלוש הרשעות קודמות. האחת מבית המשפט לנוער, השנייה משנת 2013, במהלך השירות הצבאי, אז הורשע הנאשם בעבירות של סירוב לבדיקות סמים, והשלישית משנת 2015 בעבירת איומים.

לגבי העבירות בתיק הנוכחי, מסר הנאשם כי הוא רואה עצמו אשם בתאונה. הנאשם ציין לפני שירות המבחן כי שתה כמות קטנה של אלכוהול בטרם נהג ולדבריו השתמש בסמים מספר ימים קודם לכן. עם זאת, הנאשם טוען כי הסמים והאלכוהול לא השפיעו על נהיגתו, ולטענתו לפני שירות המבחן, הוא לא נסע בעת התאונה במהירות של 100 קמ"ש. הנאשם טוען כי התאונה ארעה בשל פיצוץ בצמיג.

הנאשם מסר כי המנוח הינו חבר ילדות שלו וגר בשכנות לו, הוא ביטא אמפתיה כלפי משפחתו של המנוח. לגבי שימוש בסמים ואלכוהול, טען הנאשם כי לאורך השנים שתה כמויות קטנות של אלכוהול בתדירות של אחת לחודש, וכי מזה מספר שנים הוא משתמש לעיתים בסם מסוג קנאביס. לדבריו הוא רואה את השימוש בסמים כלגיטימי. הנאשם הוזמן לבדיקה לגילוי שימוש בסמים בשירות המבחן. על פי האמור בתסקיר, הוא ניסה לזייף את תוצאות הבדיקה בכך שמילא את כוסית הבדיקה בשתן שהביא עמו בשקית, אך הוא נתפס במהלך ניסיון זה.

הנאשם היה במעצר בתיק זה במשך שנה, ולאחר מכן שוחרר למעצר בית בבית הוריו. בעקבות התאונה עברו הוריו דירה, כדי שלא לגור בסמוך להורי המנוח.

בשיחה עם הנאשם התרשם קצין המבחן כי הנאשם מצוי במצוקה, כמתואר בתסקיר. הנאשם מסר כי הוא מתבודד כל היום בחדרו, הוא תיאר קשיי שינה והוא מקבל תרופות הרגעה. הדברים עלו גם משיחה עם הוריו של הנאשם, כמתואר בתסקיר. בתסקיר פירוט גם לגבי התנהגותו של הנאשם כלפי הוריו.

הנאשם הציג לפני שירות המבחן אבחון פרטי שנערך לו בתאריך 19.9.2016, סמוך לשחרורו מהמעצר, על ידי הפסיכולוג אור הראבן, שתוכנו יפורט בהמשך. עוד מתייחס התסקיר לבדיקה פסיכיאטרית שנערכה לנאשם בקופת חולים בינואר 2017, הנאשם הופנה לטיפול ביחידת הפוסט טראומה בבית החולים הדסה.

שירות המבחן שוחח עם העובד הסוציאלי המלווה את הנאשם מטעם אגף הפיקוח האלקטרוני בשב"ס, מזה כחצי שנה, והלה ביטא דאגה רבה ממצבו של הנאשם וחשש להחמרה במצבו. כן דיווח העובד הסוציאלי על התנהגות קיצונית, כמפורט בתסקיר.

במסגרת הליך מעצרים, הופנה הנאשם לטיפול קבוצתי בשירות המבחן, המיועד לאנשים שהורשעו בעבירות המתה ומטרתו לסייע להם בהתמודדות, אך לאחר ראיון עמו נמצא כי הנאשם אינו מתאים לקבוצה.

לסיכום ציין קצין המבחן, כי גורמי הסיכוי להימנעות מביצוע עבירות נוספות הם יכולתו של הנאשם לקיים אורח חיים נורמטיבי, כפי שבאה לידי ביטוי בסיום 12 שנות לימוד ושירות צבאי מלא, וכי היה פוטנציאל לניהול אורח חיים נורמטיבי, אולם התאונה ותוצאותיה הטרגיות ערערו את יציבותו הנפשית של הנאשם, וכיום מצבו בעייתי הן ביחס לעצמו והן בהתנהלות מול סביבתו. כגורמי סיכון לביצוע עבירות נוספות, צוינו עברו הפלילי של הנאשם, מצבו הנפשי שאינו יציב והדיווח על התנהגות לא מותאמת, הקושי של הנאשם לקבל אחריות מלאה על התנהגותו וכן השימוש בסמים גם בזמן מעצר הבית.

נוכח חומרת העבירה והשלכותיה הקשות, לא בא שירות המבחן בהמלצה לעניין שיקום במסגרת הקהילה. צוין, כי במידה שיוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל, יש להדגיש לפני שב"ס את הצורך בטיפול ומעקב ביחס למצבו הנפשי של הנאשם.

ראיות לעונש:

5. במסגרת הראיות לעונש הוגש מכתב שכתבה אמו של תומר ז"ל. במכתבה היא מציינת את מצבה הבריאותי, שלדבריה אינו טוב מבחינה פיזית ונפשית. היא מטופלת ומתקשה לתפקד בחיי היומיום. לדברי האם, מצב המשפחה קשה, אין שמחת חיים, אין שגרת חיים נורמאלית. אביו של המנוח חולה ומוכר כנכה בשיעור 100%. המנוח היה עמוד התווך של הבית, עזר רבות, תמך וסייע בפרנסת הבית. האם ציינה כי היא רואה בחומרה את מעשיו של הנאשם - הנאשם התנהג בחוסר אחריות, נהג בפרעות במהירות מופרזת, תחת השפעת סמים ואלכוהול. בקשותיהם של הנוסעים ברכב לפני התאונה כי הנאשם יאט את מהירות נסיעתו או ייתן לאחד מהם לנהוג לא נענו. לדברי האם, משהודיעו לה על מותו של תומר ז"ל חרב עולמה, ומבחינת המשפחה העולם עצר מלכת באותו יום.

6. הוגש מכתבו של פסיכולוג אור הראבן מיום 19.9.2016, אשר ניתן לבקשת אביו של הנאשם. צוין כי כותב המסמך, יחד עם הגב' נעמה הוכברג, שניהם פסיכולוגים קליניים מומחים, הגיעו לבית המשפחה ונפגשו בה הן עם הנאשם והוריו והן עם הנאשם לבד. מחוות הדעת עולה כי תאונת הדרכים בה נהג הנאשם ברכבו, בעקבותיה נהרג תומר ז"ל, היוותה אירוע טראומתי משמעותי ובעל השלכות קשות על נפשו של הנאשם. השתלשלות העניינים מאז, כולל מעצרו של הנאשם, לא אפשרה תהליך התמודדות עם האירוע הטראומתי והחמירה את מצבו של הנאשם. צוין, כי הנאשם סובל מריבוי של תסמינים פוסט טראומטיים ודיכאוניים כמפורט במסמך, והומלץ על מתן טיפול נפשי ובהמשך

טיפול בתהליך שיקומי אשר יסייע לנאשם לחזור בהדרגה לתפקוד מסתגל ותורם לחברה.

7. הוגש מסמך של הפסיכולוגית ד"ר ענבל ראובני מהמרפאה לבריאות הנפש בבית החולים הדסה, מיום 10.5.2017. צוין שם כי הנאשם הגיע למרפאה לראשונה בתאריך 22.3.2017 לפגישת הערכה ומאז התקיימו שתי פגישות טיפוליות, בהן הנאשם שיתף פעולה. צוין כי הנאשם נמצא במצוקה רבה וכי הוא ייתרם מאוד מקיום קשר טיפולי.

בעדותה בבית המשפט ציינה ד"ר ראובני כי איננה מכירה את הנאשם באופן אישי אלא מהתייעצויות במסגרת צוות המרפאה. לדבריה, הערכה שבוצעה על ידי הצוות הייתה כי בעקבות התאונה הנאשם סובל מדיכאון קשה ומפוסט טראומה ואינו מתפקד. לדבריה, מדובר בתגובה צפויה, אך החומרה במקרה זה הייתה די משמעותית מבחינת הפגיעה התפקודית. העדה ציינה, כי הטיפול המומלץ הוא טיפול פסיכולוגי משולב לעיתים בטיפול תרופתי.

בנוסף העידה הפסיכולוגית גב' שירה בצלאל, אף היא מבית החולים הדסה. עדה זו פגשה את הנאשם פגישת הערכה ושלוש פגישות טיפוליות. הנאשם שיתף פעולה בפגישות. לדברי העדה, הנאשם זקוק לטיפול ארוך מאוד וכן חשוב לשלב היבטים קוגניטיביים התנהגותיים.

8. הוגש גיליון הרישום הפלילי והרישום התעבורתי של הנאשם. לנאשם שלוש הרשעות פליליות כמפורט בתסקיר שירות המבחן, וכן, כעולה מהרישום התעבורתי, נדון הנאשם באפריל 2016 למאסר קצר בגין נהיגה כנהג חדש ללא מלווה, ביוני 2014.

9. הוצגו מסמכים שונים ממוסדות החינוך בהם למד הנאשם, ובהם התייחסות למצבו של הנאשם במהלך השנים.

כמו כן, הוגש סיכום אשפוז של הנאשם מיום 17.6.2017, המתייחס לחבלה שנחבל הנאשם באותו יום.

עוד הוגשו מסמכים רפואיים ומסמכים מהמחלקה לשירותים חברתיים במבשרת ציון, לגבי אמו של הנאשם הסובלת מנכות בשיעור 35%.

טיעונים לעונש:

10. ב"כ המאשימה הפנה בטיעונו לעובדות המפורטות בכתב האישום ובהכרעת הדין.

לגבי הערכים המוגנים, ציין את ערך החיים. ב"כ המאשימה ציין, כי חייו של תומר ז"ל, שהיה בחור צעיר, נגדעו כתוצאה מהתנהגותו של הנאשם, וחיי כל בני משפחתו נעצרו. בטיעונו הפנה ב"כ המאשימה לתסקיר נפגעי העבירה, המתאר את מצבה של משפחת הקורבן. לדברי ב"כ המאשימה, חייהם של רבים בחברה נגדעים כתוצאה מאדישותם, זלזולם ורשלנותם של נהגים, אשר מרשים לעצמם לנהוג בניגוד לחוק, כפי שהתרחש במקרה הנוכחי. לדבריו "הרג סיטוני זה" מתקבל על ידי החברה כגזירת גורל, אולם לא כך הוא הדבר. על החברה, בהובלת בתי המשפט, להילחם בתאונות

הדרכים. על בית המשפט להעביר מסר מרתיע ובלתי מתפשר לנהגים כדוגמת הנאשם. לטענת ב"כ המאשימה, יש לתת משקל עדיף לאינטרס הציבורי ולצורך בהרתעת הרבים, על פני שיקולי שיקום או נסיבותיו האישיות של הנאשם.

לגבי נסיבות ביצוע העבירה ציין, כי מדובר באירוע שהיה בשליטתו המלאה של הנאשם. לדבריו, לאורך כל הערב שבה הנאשם אלכוהול; הוא התעלם מהפצרותיהם ואזהרותיהם של חבריו שלא ינהג בעודו שיכור; בהמשך, אף שראה כי אינו משתלט על הרכב ואף שאחת הנוסעות הפצירה בו להאט את מהירות נסיעתו, הוא התעלם מהאזהרה והמשיך בנסיעה פראית. כל זאת בשעה שהנאשם תחת השפעת אלכוהול וסמים.

לגבי מדיניות הענישה הנוהגת, הפנה ב"כ המאשימה למספר פסקי דין וביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין 5 לבין 12 שנות מאסר בפועל.

לגבי קביעת העונש המתאים בתוך המתחם, התייחס ב"כ המאשימה לרישום הפלילי והתעבורתי של הנאשם; לכך שהנאשם נוהג להשתמש בסמים; לכך שהנאשם אינו מקבל אחריות לתאונה; ומנגד למצבו הנפשי המעורער של הנאשם.

לטענת ב"כ המאשימה, האינטרס הציבורי וצרכי ההרתעה, כמו גם זעקת משפחת הקורבן, צריכים להישמע. החברה איננה צריכה לשאת נאשמים אשר נוהגים כפי שנהג הנאשם וגורמים למשפחות שכולות.

לפיכך ביקש למקם את עונשו של הנאשם בחלקו העליון של מתחם הענישה, ולגזור עליו עונש מאסר בפועל שלא יפחת משמונה שנים, לצד מאסר על תנאי משמעותי מרתיע, פסילה למשך 20 שנה מנהיגה ופיצוי משמעותי למשפחת הקורבן.

ב"כ הנאשם טען, כי מדובר בתיק הנושא מאפיינים טרגיים, מורכבים מאוד, שביסודם העובדה שהנאשם ותומר המנוח היו חברים.

ב"כ הנאשם הפנה בטיעונו לנסיבות התאונה, וטען כי לא מדובר במעשה מתוכנן וכי לא היה אירוע מסוכן מעבר לעצם הנסיעה. עוד טען, כי תנאי הכביש, שיש בו מובלעת, לא הוסיפו לנהיגה הולמת. מדובר, לדבריו, במפגע בטיחותי שהרשויות לא עשו דבר כדי לסלקו. בנוסף טען, כי יש להתחשב בכך שהמנוח לא חגר חגורת בטיחות, ואפשר שאילו היה חוגר חגורת בטיחות לא היה מאבד את חייו. בנוסף ציין, כי חבריו של הנאשם הסכימו לנסוע איתו. ב"כ הנאשם ציין, כי אינו טוען טענות במישור האחריות לתאונה, אלא בעניין נסיבות האירוע.

ב"כ הנאשם ביקש להתחשב בקביעת המתחם בכך שהנאשם זוכה מאחת העבירות.

לגבי הפסיקה הנוהגת, טען ב"כ הנאשם כי בעבירות הריגה בתאונות דרכים, קובעת הפסיקה מתחם ענישה בין ארבע לבין 10 שנות מאסר לערך, ואין לקבוע מתחם גבוה יותר בעניינו של הנאשם. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה בעניין זה. עוד ציין, כי גם אם ישנה מגמת החמרה בענישה, יש לעשות זאת בזהירות ובהדרגתיות, ומכל מקום אין בעניינו מאפיינים מיוחדים המצדיקים לשנות את רף הענישה.

ב"כ הנאשם ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 לבין 10 שנות מאסר, אך ביקש כי בקביעת העונש המתאים יסטה בית המשפט לקולא מן המתחם, הן מטעמי צדק והן בשל מצבו הרפואי של הנאשם.

לגבי הנסיבות הקשורות בקביעת העונש תוך המתחם, ציין כי מתסקיר שירות המבחן עולה שהנאשם לוקח אחריות מלאה למעשיו ואינו מפחית מאחריותו, וכי הנאשם מבטא אמפתיה כלפי המנוח. לדבריו, התנהגותו של הנאשם בעת כתיבת התסקיר "מוזרה" והוא מחמיר עם עצמו.

ב"כ הנאשם הפנה לכך, שמיד לאחר התאונה נזעק הנאשם אל חברו וניסה לטפל בו ולהנשים אותו. לדבריו, התנהגותו של הנאשם באירוע עומדת בניגוד חריף להתנהגות חבריו שעזבו את המקום. נתון זה מצביע, לדבריו, על אמת המידה המוסרית של הנאשם, ללא קשר להתנהגות הנאשם לפני שהחליט לנהוג, ועומד בניגוד לפסקי דין אחרים אליהם הפנה ב"כ המאשימה, בהם הייתה גם עבירת הפקרה.

ב"כ הנאשם ציין, כי לנאשם נגרמו נזקים, כעולה מהמסמכים שהוגשו ומהעדויות שהושמעו. הנאשם נכנס למצב פוסט טראומתי קשה בשל התאונה, והוא זקוק לטיפול ממושך, שספק אם יוכל לקבל בין כותלי הכלא. מצבו הנפשי הקשה של הנאשם הוא תוצאה חד משמעית של התאונה. הנאשם חש אשמה ומכה על חטא על מה שקרה. עוד הפנה לניתוח שעבר הנאשם לאחרונה ואשר אף הוא דורש מעקב וטיפול.

לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם, הפנה ב"כ הנאשם לאמור בתסקיר שירות המבחן, וציין כי דרכו של הנאשם לא הייתה קלה, ולמרות זאת הוא הצליח להתגייס לצבא ולהשתלב במסגרות לימוד מסוימות. עוד ציין, כי הנאשם שהה במעצר בפועל למעלה משנה, ולאחר מכן תקופה ממושכת במעצר בית מלא. לדבריו "מדובר בתקופה של כשנתיים שבמסגרתה הנאשם ריצה למעשה יותר משנת מאסר בפועל בתנאים לא פשוטים בתנאים שלא קיבל את הטיפול שזקוק לו, אולי בתקופה הזאת אפילו החמיר המצב". כן טען, כי תקופת מעצר הבית הממושכת בפיקוח אלקטרוני, מצדיקה אף היא סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם.

ב"כ הנאשם הפנה גם בפסיקה הנוגעת לסטייה לקולא ממתחם העונש ההולם, וטען כי מצבו הרפואי של הנאשם עשוי להחמיר בכלא, והוא מצדיק חריגה מהרף התחתון של מתחם הענישה, ולכל הפחות גזירת העונש בתחתית המתחם.

11. בסיום הטיועונים לעונש, אמר הנאשם את דבריו. הנאשם העלה טענות עובדתיות לגבי התאונה, וציין כי הוא אינו פושע. הנאשם ציין כי לא נעים לו לנהל תיק כזה. לדבריו "תומר וגם כל המשפחה שלו אין אנשים יותר טובים מהם איפה שאני גר וגם יכול להיות שלא תמצאו אותם בכל העולם, אולי זה המצב הקשה שלי כי הוא היה בן אדם זהב בחיים שלי, הוא בחיים לא רב עם אנשים". הנאשם אמר כי בהיותו במעצר במשך שנה הוא אמר קדיש על תומר, קרא ספר תהילים ולמד תורה לעילוי נשמתו של תומר. לדבריו, הוא היה חולם על תומר, תומר בא אליו בחלום. לדברי הנאשם "אין לי עניין במשפט הזה. תומר ז"ל הוא חבר שלי, אני אוהב אותו אהבה אמתית. אני מוכן, אם צריך, למות בשביל שהוא יחזור. אני מוכן לעשות את זה עכשיו בחתימה אם היה דבר כזה שאני אמות והוא יחזור".

דין והכרעה:

מתחם העונש ההולם:

12. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, העקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה: "קיומו של יחס הולם בין

חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב). עקרון ההלימה משמעו מתן דגש לעקרון הגמול על מעשה העבירה, כאשר הנסיבות האישיות מהוות שיקול רק לאחר מכן, בקביעת העונש בתוך מתחם הענישה.

קביעת מתחם הענישה נעשית בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג).

13. ביחס לערך החברתי הנפגע מביצוע העבירה -

מדובר בהגנה על קדושת החיים, הגנה על שלומם של אנשים, הגנה על הבטיחות בדרכים ועל המשתמשים בדרך.

לעניין זה יש לציין כי בעבירות הקשורות בתאונות דרכים, קראו בתי המשפט להחמרה בענישה, בהיותן של עבירות אלה "מכת מדינה":

"תופעת הפגיעות בנפש ובגוף עקב תאונות דרכים המשתוללות בכבישי הארץ מחייבת את מערכת המשפט לגייס את כוחותיה למלחמה יעילה, בכלים הקיימים, כדי לסייע במיגור מכת התאונות וקטילת חיי אדם תמימים עקב התנהגות עבריינית על הכביש. בין האמצעים הנתונים בידי מערכת המשפט, מצוי כלי הענישה. ראוי להשתמש בו באופן ששיגי את תכליתו, ויביא, בין שאר האמצעים הננקטים, להחדרת המודעות לכללי המותר והאסור בנהיגה בכביש, ולסכנות האורבות מהפרתם" (ע"פ 5167/05 מג'דוב נ' מדינת ישראל (10.10.05)).

וכן:

"תאונות הדרכים היו כמגפה הפושטת בקהילה ומותירה אחריה חללים כחידק - מוות שאין יכולת לעמוד בפניו. הגיעה העת שבתי המשפט יעלו תרומתם לעצירת המגפה, להשמדת חידק - המוות. תרומה זו פירושה הוא הטלת עונשים חמורים על מי שנמצאו מדביקים אחרים בחידק-המוות ועל מי שהתנהגותם מסייעת למגפה להוסיף ולהתפשט" (ע"פ 11786/04 חוסאם אבו טריף נ' מדינת ישראל (5.9.05)).

כך גם בכל הנוגע לעבירה של נהיגה בשכרות, אשר גם לגביה קראו בתי המשפט להחמיר בענישתם של אלה הלוקחים במודע סיכון כאשר הם מתיישבים מאחורי ההגה כשהם שיכורים:

"תופעת השכרות הולכת ומתרחבת לאחרונה, ולנוכח עומס התנועה בכבישים - על רקע המספר הגדל והולך של כלי הרכב - שומה על בתי המשפט לתרום את חלקם במאבק הלאומי נגד הקטל בדרכים, בהטלת עונשים משמעותיים על אלה המרהיבים עוז להסיע כלי רכב ברשות הרבים כאשר שכרות מכרסמת ביכולתם לשלוט בהם" (ע"פ 5002/94 ירמיהו בן איסק נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 151; וכן ע"פ 2163/07 רזי סעת נ' מדינת ישראל (17.10.07)).

בתי המשפט אף השוו לאחת את כלי הרכב לנשק קטלני שיש לנהוג בו זהירות מיוחדת, ובפרט כאשר מדובר בנהגים צעירים ואפילו קטינים שניסיונם בנהיגה מועט:

"כשמעורבים במעשים אלה, במידה רבה, נהגים צעירים דווקא, הרי מדיניות ההרתעה מחייבת שיושת עונש מוחשי ומכאיב גם על נאשמים שהם קטינים, שהרי לכך התכוון השופט המלומד באומרו כי משעה שנמצא נער קטין כשיר וראוי להחזיק ברישיון נהיגה ולנהוג ברכב, מצפים ממנו - אף יותר מאשר מנהגים ותיקים ובוגרים - לריסון ולמשמעת עצמית בעת נהיגתו. משהכזיב, לא זו בלבד שראוי ליטול ממנו את הזכות שניתנה לו לנהוג דרכים ולתקופה משמעותית, אלא ראוי, על פי העונש שיושת על המערער, לקבוע נורמה עונשית שתרתיע גם אחרים מפני מעשים נמהרים ונלוזים כאלה" (ע"פ 2580/93 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(3) 516).

14. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - במקרה זה נהג הנאשם ברכב כשהוא שיכור, ובגופו תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן. הנאשם נהג במהירות מופרזת, איבד את השליטה ברכב, גרם לתאונת דרכים וגרם למותו של חברו. הנאשם הוזחר קודם לכן על ידי חבריו ואף הוצע לו כי חבר אחר ינהג ברכב, אך הוא התעלם מהאזהרות ובחר לנהוג כשאינו כשיר לכך.

15. לעניין הפסיקה הנוהגת - הוצגו על ידי ב"כ הצדדים מספר פסקי דין לגבי מקרים דומים לזה שבענייננו:

ע"פ 7066/13 ערן אלמליח נ' מדינת ישראל (22.12.2015) - על הנאשם, שנהג כשהוא שיכור, איבד את השליטה ברכב, גרם למות חברו ולפציעתם של אחרים, נגזר מאסר בפועל למשך שש שנים, מאסר על תנאי, פסילה ופיצוי. ערעורו של הנאשם נדחה; ת"פ (מחוזי י-ם) 17368-05-11 מדינת ישראל נ' איברהים אבו גרבייה (10.1.13) - על הנאשם, שהורשע בעבירות הריגה, הפקרה, נהיגה בשכרות ובמהירות העולה על המותר, נגזר מאסר בפועל למשך 9 שנים, מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה; ע"פ 1894/14 אינדרג'או גבריאל צ'אקול נ' מדינת ישראל (13.1.2015) - נדחה ערעורו של הנאשם, אשר נדון למאסר בפועל למשך שמונה שנים וחצי, בנוסף לכך הפעלת מאסר על תנאי ועונשים נלווים, בגין עבירות הריגה, חבלה חמורה ונהיגה בשכרות; ת"פ (מחוזי ת"א) 8939-08-13 מדינת ישראל נ' אלכסנדר צ'ורני (6.1.2016) - על הנאשם נגזרו שבע שנות מאסר בפועל ועונשים נוספים, לאחר שהורשע בהריגה ובגרימת חבלה חמורה; ת"פ (מחוזי נצרת) 41283-04-12 מדינת ישראל נ' מנהל אסעד (3.7.2016) - הנאשם הורשע בהריגה, בנהיגה בשכרות ובעבירות נלוות, ונגזר עליו, בין היתר, עונש מאסר בפועל למשך 36 חודשים. בית המשפט נתן בגזר דינו משקל רב לנזק הנפשי שנגרם לנאשם כתוצאה ממעורבותו בתאונה; ת"פ (מחוזי מרכז) 50235-01-14 מדינת ישראל נ' אתלאי אדג' (14.10.2015) - הנאשם הורשע בעבירות הריגה, חבלה חמורה ונהיגה בשכרות, ונגזר עליו עונש מאסר בפועל של חמש שנים, לצד עונשים נוספים. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין ארבע לבין עשר שנות מאסר בפועל, וגזר עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של המתחם, בהתחשב בין היתר בהיעדר עבר פלילי ובקבלת אחריות מלאה של הנאשם על מעשיו. ע"פ 2842/10 נוי קלדרון נ' מדינת ישראל (23.1.2012) - הנאשם הורשע בעבירת הריגה ובעבירות נוספות. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם, קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש, והעמיד את תקופת המאסר בפועל שנגזרה על הנאשם על חמש שנות מאסר וחצי.

16. לאור תיקון 113 לחוק העונשין, אשר עקרון ההלימה הוכר בו כעיקרון מרכזי בקביעת העונש, בהתחשב בחומרת מעשיו של הנאשם כמפורט לעיל ובמידת אשמו של הנאשם, בהתחשב בתוצאה הקשה של מעשיו של הנאשם -

מותו של תומר ז"ל, ובהתחשב בפסיקה הנוהגת, אני קובעת את מתחם העונש ההולם בעניינו, בעבירת ההריגה ובעבירות הנלוות לה, בין ארבע לבין עשר שנות מאסר.

17. קביעת העונש בתוך המתחם:

לקולא יש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם. כן יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם, כעולה מתסקיר שירות המבחן, ובמצבו הנפשי בגין התאונה. הנאשם, אשר איבד את חברו כתוצאה ממעשיו, סובל מפוסט טראומה, על כל הכרוך בכך. מצבו הנפשי קשה, כעולה מהמסמכים שהוגשו ומהעדויות שנשמעו, והוא זקוק לטיפול ממושך, אשר ספק אם יוכל לקבלו בכלא במידה הנדרשת.

אין גם ספק שהנאשם מתחרט על המעשים שגרמו למותו של חברו הקרוב, אף שהנאשם בחר לנהל הוכחות וטען כי אינו אחראי למותו של המנוח. מדובר, כאמור, בחברו של הנאשם, ומצבו הנפשי הקשה של הנאשם, כמו גם דבריו בסיום ההליכים, מעידים על תחושותיו כלפי תוצאת מעשיו.

עוד יש להתחשב בכך שהנאשם היה נתון במעצר במשך שנה, ולאחר מכן תקופה ממושכת במעצר בית.

לחומרה יש להתחשב בעברו הפלילי של הנאשם, בכך הנאשם נוהג לצרוך סמים, ובכך שעל אף שהנאשם מצטער צער רב על האירוע, הוא אינו מקבל אחריות מלאה לחלקו במותו של חברו.

אין בעובדה שהנאשם בחר לנהל הוכחות כדי להוות נסיבה לחומרה, אך לא עומדת לנאשם הודאה כנסיבה לקולא.

18. שיקול נוסף שיש לקחת בחשבון בגזירת העונש, הוא מצב משפחתו של תומר ז"ל. כפי שפורט לעיל, חיי בני המשפחה נעצרו ביום התאונה, עם היוודע דבר מותו של תומר. מצב בני המשפחה מבחינה נפשית קשה, ומצבם הכלכלי התדרדר.

19. בסיכומו של דבר, בהתחשב בפסיקה הקיימת, בהתחשב בתוצאה הקשה של מעשיו של הנאשם, הריגתו של תומר, בהיעדר קבלה מלאה של אחריות למעשים, ובהתחשב בכך שאין זו הסתבכותו הראשונה של הנאשם עם החוק, יש להעדיף את האינטרס הציבורי של גמול והרתעה על פני שיקומו של הנאשם. לפיכך, על אף הנסיבות המקלות, אין מקום לסטות לקולא ממתחם העונש ההולם, וראוי למקם את העונש מעל תחתית המתחם.

אשר לפיצוי למשפחתו של המנוח - כל פיצוי כספי לא יהיה בו כדי להקטין את כאבה של המשפחה על מותו הפתאומי של תומר, אך יהיה בו כדי לסייע במידת מה בהתמודדות עם הקשיים הכלכליים אליהם נקלעה המשפחה בשל מותו של תומר, ויהיה בו כדי לסייע במימון טיפול לבני המשפחה הזקוקים לו.

20. לאור האמור לעיל אני דנה את הנאשם כמפורט להלן:

א. מאסר בפועל של 6 שנים, בניכוי תקופת המעצר מיום 16.8.2015 עד 25.8.2016.

ב. מאסר על תנאי של 12 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור, תוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירה שתוצאתה גרימת מותו של אדם, למעט גרם מוות ברשלנות.

ג. פסילת הנאשם מנהיגה למשך 20 שנים החל מהיום.

ד. פיצוי לכל אחד מבני משפחת המנוח (שני הורים ושני אחים) בסך 30,000 ₪.

תשומת לב שירות בתי הסוהר מופנית למצבו הנפשי הקשה של הנאשם, המחייב ביצוע מיון מוקדם בטרם כליאתו.

מיד עם קליטתו של הנאשם בשב"ס יש להפנותו לבדיקה פסיכיאטרית ובמידת הצורך לדאוג להשגחה מתאימה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשב"ס ולשירות המבחן.

המאשימה תודיע לנפגעי העבירה על הפיצוי.

ניתן היום, ט"ז אלול תשע"ז, 07 ספטמבר 2017, במעמד הצדדים.

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**